

UiT Norges arktiske universitet

Nemnda for studentsaker

Årsrapport for 2024-sakene - Avgitt til universitetsstyret 16. september 2025

Innholdsfortegnelse

1	Innledning og introduksjon til virksomheten.....	1
2	Kommentar fra nemndleder	3
3	Hovedtall 2024.....	4
4	Klagesaker	5
4.1	Totalt antall klagesaker.....	5
4.2	Medholdsandel	7
4.3	Opptak	7
4.4	Adgang til eksamen	8
4.5	Formelle feil	9
4.6	Individuell tilrettelegging	10
4.7	Godkjenning av utdanning og kompetanse	12
5	Disiplinærsaker	13
5.1	Totalt antall disiplinærsaker	13
5.2	Statistikk over fuskesaker.....	14
5.3	Fuskehandlinger	15
5.4	Reaksjon	16
5.5	Fordeling av fuskesaker på fakulteter og institutter	17
5.6	Merknad i politiattest.....	18
5.7	Særskilt skikkethetsvurdering	19
6	Forbedringsarbeid og saksbehandlingstid.....	20

1 Innledning og introduksjon til virksomheten

UiT Norges arktiske universitetet er lovpålagt å ha en nemnd for studentsaker etter universitets- og høyskoleloven § 14-1. Denne årsrapporten gir en oversikt over nemndas virksomhet, inkludert utvalgte enkeltsaker og relevante temaer. Rapporten er godkjent av nemndleder 15. september 2025 og oversendt universitetsstyret 16. september 2025.

Formålet med årsrapporten er å fungere som et tilsynsverktøy for universitetsstyret. Den gir styret innsikt i sakene nemnda behandler, kvaliteten på saksbehandlingen og eventuelle utfordringer i den studieadministrative forvaltningen.

Nemnda for studentsaker behandler følgende klagesaker som andreinstans:

- Klager over enkeltvedtak, jf. uhl. § 14-1.
- Klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 11-9.

Nemnda for studentsaker behandler følgende saker som førsteinstans:

- Reaksjoner ved bruk av falsk dokumentasjon i forbindelse med opptak, jf. uhl. § 12-1.
- Utestenging fra praksis grunnet straffbare forhold, jf. uhl. § 12-2.
- Utestenging etter særskilt skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 12-3.
- Annullering og utestenging etter fusk på eksamen, jf. uhl. § 12-4.
- Bortvisning på grunn av grovt forstyrrende opptreden, jf. uhl. § 12-5.
- Reaksjoner på grunn av grovt klanderverdig opptreden, jf. uhl. § 12-6.

- Nedsettelse av advokatsalær, jf. uhl. § 12-9.

Klagesakene starter med at en student (eller søker) klager på et enkeltvedtak eller på formelle feil ved eksamen. I slike saker er nemnda andreinstans, og overprøver vurderingen til førsteinstansen. Nemnda fatter endelige vedtak.

I disiplinærsakene har nemnda en annen rolle. Nemnda er førsteinstans og sakene opprettes etter universitetets initiativ. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse v/Felles klagenemnd er klageinstans i disiplinærsaker.

Årsrapporten gjelder de sakene som startet i 2024, altså ikke nødvendigvis sakene som nemnda behandlet i kalenderåret 2024. Dersom studenten for eksempel klagde på et vedtak som ble fattet i 2024, så ansees saken som en 2024-sak, uavhengig av når nemnda behandlet saken. Nemnda behandlet den første 2024-saken i mai 2024 og den siste i juni 2025.

I perioden 2024 har nemnda bestått av:

- Inger Bonnie Gjerde (leder)
- Merethe Giertsen (vitenskapelige ansattes representant)
- Åge Wifstad (vitenskapelige ansattes representant)
- Regine Kaspara Sæther Rostad (studentrepresentant)
- Harald Oliver Miller/(studentrepresentant)

Sekretariatsfunksjonen ivaretas av juridisk fagteam ved Seksjon for studieadministrasjon, som ledes av Kjersti Dahle. Arbeidet med særskilt skikkethetsvurdering ble fra 1. januar 2023 en del av seksjon for læringsmiljø og utdanningskvalitet. Juridisk fagteam har 2,6 årsverk.

2 Kommentar fra nemndleder

Nemnda for studentsaker har i 2024 behandlet et bredt spekter av saker, og arbeidet har vært preget av både kontinuitet og endringer i praksis. Nemnda har fortsatt å levere tjenester i tråd med sitt lovpålagte oppdrag, og vi har som alltid hatt som mål å sikre riktige og faglig betryggende avgjørelser. Jeg mener at studentene og søkerne ved UiT får en reell overprøving av førsteinstansenes vedtak, og at nemndas arbeid bidrar til å ivareta rettssikkerheten for alle parter.

Inger Bonnie Gjerde

leder av Nemnda for studentsaker

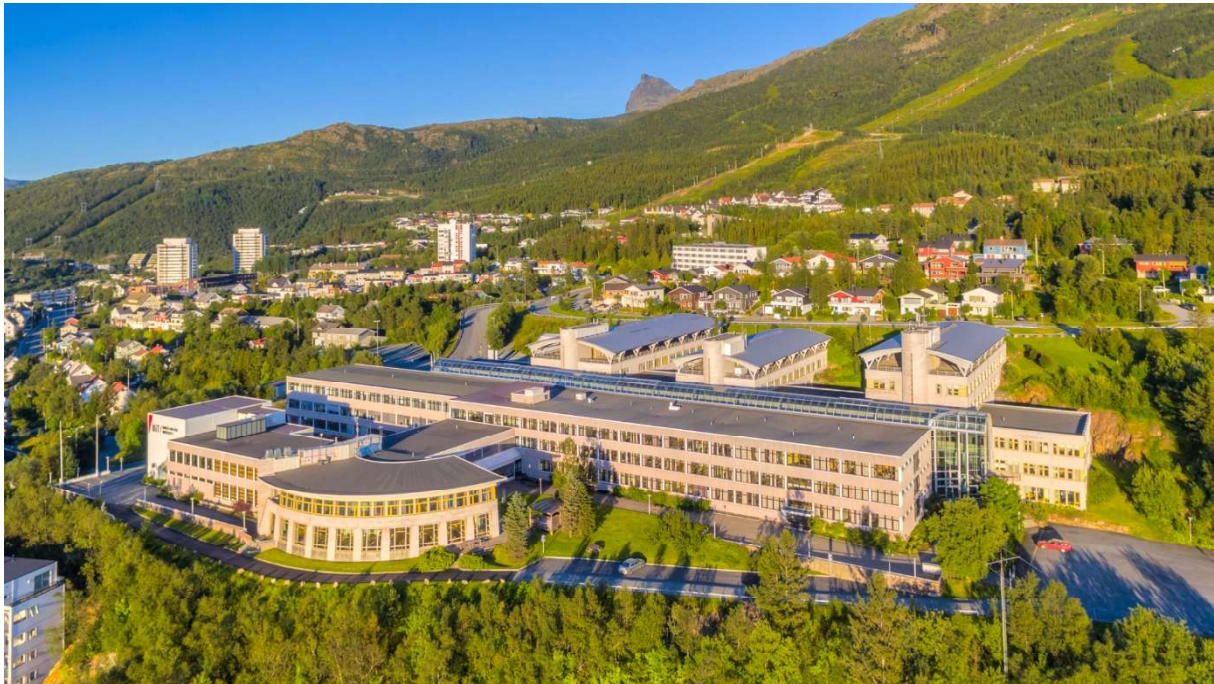
I 2024 behandlet nemnda totalt 119 saker, hvorav 94 klagesaker og 25 disiplinærsaker. Antallet disiplinærsaker har gått ned til det laveste nivået på over et tiår. Dette kan tolkes som en positiv utvikling, men det er samtidig viktig å være oppmerksom på at årsakene til nedgangen i disiplinærsaker ikke er fullt ut kjent.

En viktig endring i 2024 var innføringen av den nye universitets- og høyskoleloven, som stiller krav om en mer konkret vurdering av reaksjoner i hver enkelt sak. Dette har medført en justering i nemndas praksis, særlig i fuskesaker, der graden av skyld, alvorlighetsgrad og studentens progresjon nå vurderes mer individuelt. Denne tilnærmingen har i flere tilfeller ført til at utestengelsesperioden er redusert fra to til ett semester, noe som anses som en rimelig reaksjon i lys av sakens omstendigheter.

Nemnda behandlet i år sine første saker om bruk av kunstig intelligens (KI) i eksamensbesvarelser. Dette er et nytt og utfordrende område, der beviskravet for å fastslå fusk er høyt. I to av de fire sakene konkluderte nemnda med at det forelå fusk. I de to øvrige sakene mente imidlertid nemnda at det ikke kunne bevises tilstrekkelig at det forelå fusk. Dette illustrerer kompleksiteten i slike saker og behovet for klare retningslinjer og informasjon til studentene.

Saksbehandlingstiden har vært en utfordring for nemnda i flere år, men det er gledelig å se at den totale saksbehandlingstiden har blitt redusert fra 18 uker i 2023 til 15 uker i 2024. Dette er et viktig skritt i riktig retning, selv om det fortsatt er rom for forbedring. Sekretariatet har gjort en betydelig innsats for å redusere restansene, som nå er på sitt laveste nivå siden 2019.

Jeg håper at denne årsrapporten gir universitetsstyret et godt innblikk i sakene nemnda behandler, og at den kan være et nyttig verktøy for enhetene og saksbehandlere ved UiT. Nemnda vil fortsette sitt arbeid med å sikre rettferdige og faglig forsvarlige avgjørelser, samtidig som vi tilpasser oss nye utfordringer og endringer i regelverket.

3 Hovedtall 2024

Nemnda for studentsaker behandlet totalt 119 saker i 2024-perioden. Nedenfor vises en oversikt over fordelingen av sakene etter sakstype.

Sakstype klagesaker	Antall saker
Opptak	6
Adgang til eksamen	12
Formelle feil	50
Individuell tilrettelegging	15
Andre forhold	11
Totalt	94

Sakstype disiplinærsaker	Antall saker
Fusk	21
Merknad politiattest	4
Totalt	25

4 Klagesaker

4.1 Totalt antall klagesaker

Det totale antall klagesaker regnes her som klager over vedtak som ble fattet i 2024 og klager over formelle feil ved eksamener som ble avlagt i 2024. Klager over vedtak i disiplinærsaker er ikke tatt med i denne kategorien.

Nedenfor vises en tabell over årets tall, sammenlignet med tall fra foregående år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Klagesaker	75	69	73	63	50	78	89	94
Tatt til følge	7	7	8	7	4	3	16	6
Avvist	2	5	1	1	1	2	0	0

Nedenfor vises en tabell som viser fordelingen mellom fakultetene og tall fra foregående år.

FAKULTET	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	7	6	0	2	2	7	6
Det helsevitenskaplige fakultet	34	30	24	33	37	38	52
Det juridiske fakultet	4	5	4	2	5	4	2
Fakultet for naturvitenskap og	1	1	1	2	2	10	5
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	6	1	1	4	1	6
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	4	4	6	1	3	12	12

Nedenfor vises fordelingen for 2024, inkludert instituttene og fellesadministrasjonen.

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	6
Institutt for språk og kultur	1
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk	1
Fakultetsadministrasjonen	4
Det helsevitenskaplige fakultet	52
Institutt for helse- og omsorgsfag	33
Institutt for vernepleie	4
Institutt for farmasi	2
Institutt for medisinsk biologi	1
Institutt for psykologi	2
Fakultetsadministrasjonen	10
Det juridiske fakultet	2
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	5
Institutt for teknologi og sikkerhet	1

Institutt for matematikk og statistikk	1
Fakultetsadministrasjonen	3
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	6
Handelshøgskolen ved UiT	5
Fakultetsadministrasjonen	1
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	12
Fellesadministrasjonen	11
Eksamenstjenesten UiT	5
Fellestjenesten for opptak	6
Universitetssenteret på Svalbard	0

Det høyeste antall klagesaker kommer fra Det helsevitenskapelige fakultet, og da særlig fra Institutt for helse- og omsorgsfag. Disse utdanningene tilbyr også mange praksisemner, som vil kunne medføre økt antall klager som gjelder tilrettelegging i studiesituasjonen, endret studieprogresjon og formelle feil i praksis. Sakene fra fakultetet er varierte, og viser ikke noe klart mønster.

4.2 Medholdsandel

Antall saker hvor klager gis medhold har gått ned fra 16 saker i 2023 til 6 saker i 2024. Nemnda har ingen entydige forklaringer på hvorfor antallet har sunket, og mest sannsynlig skyldes dette en tilfeldig variasjon. Å sikre riktige avgjørelser er hovedmålet i nemndas arbeid, og hver sak vurderes individuelt. Verken en høy eller lav andel medhold i klagesaker er i seg selv en indikator på kvaliteten i avgjørelsene.

I kapitlene nedenfor er sakene kategorisert i ulike typer etter tema. Av sakene nemnda ga medhold i var én sak om godkjenning av norsk utdanning som tilsvarende utdanning ved UiT, én sak om adgang til eksamen, to saker om individuell tilrettelegging og én sak om formelle feil. Sakene der studentene fikk medhold vil presenteres under i de ulike kategoriene.

4.3 Opptak

De fleste som søker opptak til en utdanning ved UiT, gjør det gjennom å søke opptak til en grunnutdanning via Samordna opptak. Nemnda for studentsaker behandler kun klagesaker i forbindelse

med det lokale opptaket, etter- og videreutdanningsemner, masteremner, enkeltemner og enkeltemner på ph.d-nivå.

Nedenfor vises en oversikt over antall opptakssaker de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opptak	49	27	25	21	27	22	8	22	6	6

Antall klagesaker om opptak i 2024: 6

Tatt til følge: 0

Avvist: 0

Fellestjenesten for opptak overtok ansvaret for det lokale opptaket fra fakulteter og institutter i 2020. Tjenesten har etablert gode rutiner for å informere om opptakskrav og gjeldende frister, samt for å kommunisere med søkerne tidlig i saksgangen.

4.4 Adgang til eksamen

Sakskategorien adgang til eksamen er en fellesbetegnelse for saker hvor en student gjennom vedtak nektes adgang til eksamen eller hvor en student får avslag på søknad om å avlegge eksamen. Dette innebærer blant annet saker om inndratt studierett, dispensasjon fra tregangerregelen og søknad om ekstraordinær eksamen.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om adgang til eksamen de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adgang til eksamen	10	13	9	6	4	11	11	10	12

Antall klagesaker om adgang til eksamen i 2024: 12

Tatt til følge: 1

Avvist: 0

Det ble gitt medhold i én klage over adgang til eksamen i 2024. Saken gjaldt en student som hadde levert en besvarelse til ordinær eksamen, som ble vurdert til «åpenbart ikke et forsøk på en faglig besvarelse», og studenten ble derfor regnet som å ha trukket seg fra eksamen, jf. forskrift om studier og eksamener ved UiT § 24 andre ledd. Studenter som anses å ha trukket seg fra eksamen, har ikke adgang til å fremstille seg til kontinuasjonseksamen, jf. § 26 andre ledd. Eksamenen besto av seks oppgaver, hvorav studenten hadde besvart én. Nemnda vurderte at besvarelsen var et uferdig arbeid, men at teksten var relevant for oppgaveteksten. Besvarelsen inneholdt kildehenvisninger og en uferdig referanseliste. På denne bakgrunn konkluderte nemnda med at besvarelsen ikke kunne regnes som et forsøk uten faglig innhold, og klagen ble tatt til følge.

4.5 Formelle feil

Studenter kan klage over formelle feil ved eksamen eller prøve. Dersom det er begått formelle feil som kan ha betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Feilen kan rettes opp i ved ny sensur, eller ved ny eksamen eller prøve, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-9. Formelle feil kan for eksempel være feil ved eksamensavvikling, at oppgaven ligger utenfor pensum eller feil ved gjennomføring av sensur. Formelle feil kan også være feil ved praksisgjennomføring.

Formålet med studentens adgang til å klage over formelle feil er blant annet å sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte, jf. uhl. § 11-6 første ledd første punktum.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om formelle feil de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Formelle feil	15	19	21	28	19	17	23	42	50

Antall klagesaker om formelle feil i 2024: 50

Tatt til følge: 2

Avvist: 0

Det har vært en liten økning i antall klagesaker om formelle feil fra 2023, med totalt 8 saker. Nemnda bemerker at antallet saker om formelle feil generelt er noe høyt. Etter nemndas vurdering kan dette delvis skyldes at flere av sakene i realiteten dreier seg om klager på sensurvedtak, snarere enn faktiske

formelle feil. I tillegg ser man en økning i tilfeller der flere studenter klager sammen i en fellesklage. I slike saker utarbeides det individuelle vedtak for hver student, og hvert vedtak registreres som en egen sak i statistikken.

I den ene saken hvor studenten fikk medhold, mente studenten at kravet om å bruke punktum i stedet for komma som desimaltegn i en utregningsoppgave utgjorde en formell feil. Studenten hevdet at han ville fått en bedre karakter dersom oppgavene hvor han hadde feil desimaltegn hadde blitt vurdert på nytt. Det var et teknisk krav ved eksamen å bruke punktum, men studentene var vant til å bruke komma i Excel, som de ellers benyttet i studiet. Nemnda påpekte at det var uheldig at eksamenssystemet automatisk registrerte feil svar ved bruk av komma, da en manuell gjennomgang ville vist at utregningene ellers var korrekte. Samtidig understreket nemnda at studentene hadde fått tydelig informasjon og flere påminnelser om dette kravet, og at det i utgangspunktet var studentenes ansvar å følge de tekniske kravene. Nemnda kritiserte imidlertid utdanningens praksis med å manuelt gjennomgå besvarelsene til studenter nær grensen til en bedre karakter (7 poeng), der feil desimaltegn fikk delvis uttelling. Nemnda mente at denne praksisen ikke var faglig begrunnet og utgjorde usaklig forskjellsbehandling. Nemnda mente at det forelå en formell feil som kunne rettes opp ved ny sensur, der feil ved desimaltegn ga uttelling. Nemnda mente også utdanningen burde gjennomføre en slik ny sensur for øvrige studenter som ble berørt av feilen.

I den andre saken der studenten fikk medhold, hevdet studenten at det forelå feil ved sensuren. Hun viste til at oppgaveteksten spesifiserte at bruk av KI-verktøy skulle beskrives i besvarelsen dersom slike verktøy var benyttet. Studenten hadde imidlertid ikke brukt KI-verktøy, men i begrunnelsen for karakteren sto det: *«Oppgaven mangler også en forklaring på bruken av KI, som oppgaven spesifikt etterspør. Dette er en vesentlig mangel.»* Nemnda var enig med studenten i at begrunnelsen ga inntrykk av at sensor hadde vektlagt manglende redegjørelse for bruk av KI, til tross for at dette ikke var relevant for besvarelsen. Nemnda konkluderte med at det forelå en formell feil og tok klagen til følge. Feilen kunne rettes opp ved ny sensur.

4.6 Individuell tilrettelegging

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter jf. universitets- og høyskoleloven § 10-5, samt av forskrift om studier og eksamener ved UiT § 47. Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Tilretteleggingen må heller ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles til utdanningen.

Eksamenstjenesten UiT behandler søknader om tilrettelegging under eksamen, og innhenter en vurdering fra vitenskapelig ansatte ved behov. Søknader om tilrettelegging i studiehverdagen behandles av institutter eller fakulteter.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om individuell tilrettelegging de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Individuell tilrettelegging	2	1	3	2	2	1	8	10	18	15

Antall klagesaker om tilrettelegging i 2024: 15

Tatt til følge: 2

Avvist: 0

Nemnda behandlet totalt 8 saker om individuelt tildelt praksisplass (særplass) i 2024. I flere av disse sakene hadde studentene søkt om særplass etter søknadsfristen. Ingen av klagenes som gjaldt særplass førte til medhold.

I tillegg behandlet nemnda 7 saker om andre former for individuell tilrettelegging. To av sakene gjaldt endring av eksamensform. I én av disse sakene ga nemnda medhold, mens i den andre saken konkluderte nemnda med at endringen av eksamensform ville redusere de faglige kravene til utdanningen. Nemnda mente at studenten allerede hadde fått tilstrekkelig og egnet individuell tilrettelegging for å ivareta sitt behov.

Videre behandlet nemnda to saker der studentene søkte om ekstra tid på eksamen. Nemnda ga medhold i én av disse sakene. De tre siste sakene omhandlet ulike andre former for individuell tilrettelegging.

I saken om endret eksamensform der studenten fikk medhold, søkte studenten om å endre eksamensform fra skriftlig skoleeksamen til skriftlig hjemmeeksamen i to emner. I denne saken ble det dissens 3-2, der flertallet mente at klagen skulle tas til følge. Flertallet vurderte at studenten hadde et tilretteleggingsbehov og at begrunnelsen for avslag – risikoen for at hjemmeeksamen kunne gi studenten et fortrinn – ikke var tilstrekkelig vurdert. Utdanningen hadde ikke vurdert muligheten for å lage en tilpasset eksamensoppgave som var bedre egnet for hjemmeeksamen og som reduserte risikoen for fusk. Flertallet fant heller ikke at læreplanmålene tilsa at hjemmeeksamen ville redusere de faglige kravene. Flertallet viste til at studenten kunne ta et annet emne med hjemmeeksamen som alternativ, noe som talte for at en hjemmeeksamen i de aktuelle emnene var faglig forsvarlig. De mente også at endringen

ville ha stor effekt for å bygge ned barrierene for studenten, og at kostnadene ved å utforme en ny oppgave ikke utgjorde en uforholdsmessig byrde. Mindretallet mente at en endring fra skoleeksamen til hjemmeeksamen ville redusere de faglige kravene og bryte med likebehandlingsprinsippet, da studenten testes annerledes enn øvrige studenter. De påpekte at tilrettelegging skal sikre lik mulighet til utdanning, og mente at studentens behov kunne ivaretas ved å gjennomføre eksamen på enerom.

En av sakene som fikk medhold gjaldt en students behov for både ekstra skrivetid og hviletid på skoleeksamen. Studenten hadde tidligere fått innvilget ekstra hviletid på skoleeksamen og ekstra tid på hjemmeeksamen. Våren 2024 søkte studenten om ekstra skrivetid for én skoleeksamen, som ble innvilget. Studenten søkte deretter om ekstra skrivetid for alle skoleeksamener, og Eksamenstjenesten endret det tidligere vedtaket om hviletid til kun å gjelde ekstra skrivetid. Studenten klagde på dette og ønsket begge tilretteleggingstiltakene. Nemnda vurderte at studentens behov for tilrettelegging skyldtes utfordringer med å regulere blodsukkeret under eksamen, noe som krevde hyppige avbrytelser og kunne føre til konsentrasjonsvansker. Selv om nemnda mente at én ekstra time skrivetid, som kunne disponeres fritt, i utgangspunktet var tilstrekkelig for å ivareta studentens behov, la de vekt på flere forhold: Legeerklæringen bekreftet behovet for hviletid, studenten hadde hatt hviletid som tilrettelegging i flere år, og han hadde fått både ekstra skrivetid og hviletid på en eksamen våren 2024. Dette skapte en forventning om at begge tilretteleggingene ville gjelde fremover, særlig siden studentens tilstand var varig. Etter en helhetsvurdering konkluderte nemnda med at klagen skulle tas til følge, og studenten fikk innvilget både ekstra skrivetid og hviletid på skoleeksamener.

4.7 Godkjenning av utdanning og kompetanse

Nemnda behandlet 11 saker om godkjenning i 2024. En av sakene gjaldt faglig godkjenning av norsk utdanning som tilsvarende emner ved UiT. Studenten fikk medhold etter at nemnda omgjorde sitt eget vedtak. I første omgang konkluderte nemnda med at klagen ikke skulle tas til følge, med begrunnelse i at læringsutbyttet og emnebeskrivelsene fra studentens tidligere utdanning ikke var tilsvarende emnene ved UiT. Denne vurderingen var i samsvar med førsteinstansens faglige vurdering. Etter at vedtaket ble fattet, gjorde instituttet en ny vurdering av saken på eget initiativ og sendte en omgjøringsbegjæring til sekretariatet. Instituttet konkluderte i den nye vurderingen med at læringsutbyttet fra studentens tidligere utdanning likevel var tilsvarende emnene ved UiT. Nemndleder behandlet saken på fullmakt og la den nye vurderingen til grunn. Vedtaket ble omgjort til studentens gunst, og studenten fikk uttelling i studiepoeng og fritak fra eksamen.

5 Disiplinærsaker

5.1 Totalt antall disiplinærsaker

I en disiplinærsak treffer universitetet selv gjennom nemnda disiplinære reaksjoner overfor studenter. Disiplinære reaksjoner er inngripende overfor den enkelte, og forutsetter at universitetet har en klar lovhjemmel for inngrepet. Alle vedtak om disiplinære reaksjoner som nemnda fatter har hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Felles for disse sakene er at det er strenge krav til korrekt og god saksbehandling, noe som fører til at forvaltningen av saksområdene er ressurskrevende.

Tabellen nedenfor viser antall disiplinærsaker de siste årene, samt hvor mange av sakene som har resultert i reaksjoner som annullering, utestenging eller bortvisning. Det har vært variasjon i antallet innsendte disiplinærsaker til nemnda, men det er ingen tydelig tendens til færre innsendinger. Sekretariatet har avsluttet 16 saker uten reaksjon, disse ble ikke oversendt til nemnda. Totalt mottok sekretariatet 37 disiplinærsaker i 2024, hvorav 21 fuskesaker ble sendt videre til behandling i Nemnda for studentsaker. I tillegg har nemnda behandlet 4 saker om merknad i politiattest.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Disiplinærsaker	43	38	60	42	95	63	61	33	25
Reaksjon	36	27	41	29	58	48	38	25	18

5.2 Statistikk over fuskesaker

Dersom en student har fusket på eksamen eller prøve, kan nemnda vedta at studentens eksamen annulleres og at studenten utestenges fra institusjonen og fratas retten til å gå opp til eksamener ved institusjoner under universitets- og høyskoleloven i inntil ett år, jf. uhl. §§ 12-4 andre ledd og 12-4 tredje ledd. I særlig grove tilfeller kan studenten utestenges i inntil to år. Fuskehandlingen må være begått forsettlig eller med grov uaktsomhet.

Det fremgår av forarbeidene, Prop.126 L (2022-2023) s. 352, til den nye universitets- og høyskoleloven, som trådte i kraft 1. august 2024, at reaksjoner i fuskesaker skal baseres på en konkret vurdering i hver enkelt sak, der alle relevante momenter tas i betraktning. Dette har ført til en endring i nemndas praksis, som tidligere fulgte en mer standardisert tilnærming til reaksjonsutmåling.

Forarbeidene til loven uttrykker også et ønske om at institusjonene skal samordne sine bestemmelser og praksis for håndtering av fusk. På bakgrunn av nasjonale veiledende retningslinjer, vedtatt av Universitets- og høyskolerådet (UHR), vil fuskebestemmelsen i studie- og eksamensforskriften bli revidert høsten 2025 for å samsvare med retningslinjene. Endringen vil ikke medføre store endringer i praksis, men den gir blant annet nemnda en tydeligere hjemmel for å fastslå fusk ved bruk av KI og ved fabrikking av data. Det vil også komme en tydeligere hjemmel for å konstatere fusk ved gjenbruk av eget tidligere arbeid uten at dette er opplyst om.

Nedenfor vises en tabell over antall fuskesaker de siste årene.

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fuskesaker	35	55	35	92	60	53	30	21

Nedenfor vises en tabell over type fuskehandling, og hvilken type reaksjon sakene har endt med.

Type fuskehandling	Antall
Bruk av andres eksamensbesvarelser ved UiT	8
Bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver på nett	3
Utilstrekkelig bruk av kilder, for eksempel artikler	1
Ureglementert samarbeid	2

Ulovlige hjelpemidler	1
Ulovlig bruk av kunstig intelligens	4
Ureglementert gjenbruk av egen tekst	0

Reaksjon	Antall
Annullering av eksamen og utestengelse i 4 semestre	0
Annullering av eksamen og utestengelse i 3 semestre	0
Annullering av eksamen og utestengelse i 2 semestre	7
Annullering av eksamen og utestengelse i 1 semester	10
Annullering	1
Ingen reaksjon	3

5.3 Fuskehandlinger

Antallet fuskesaker behandlet av nemnda er i år det laveste på over et tiår, med en nedgang fra 53 saker i 2022, til 30 saker i 2023, og videre til 21 saker i 2024. Nedgangen kan skyldes flere faktorer: færre fakulteter eller institutter kan ha valgt å oversende saker til nemnda, studentene kan ha fått bedre informasjon om reglene for eksamen, eller sekretariatet kan ha avsluttet flere saker før nemndsbehandling fordi de anses som åpenbart ikke å innebære fusk. Nedgangen kan også skyldes endringer i eksamensformer. Selv om årsaken til nedgangen ikke er kjent, kan det tolkes som en positiv utvikling.

Vi ser fortsatt at omtrent halvparten av fuskesakene omhandler bruk av andre tidligere leverte eksamensbesvarelser ved UiT, og dette antallet har holdt seg stabilt. Studentene anfører gjerne at eksamensbesvarelsene er brukt som inspirasjon for eget tema, og for å finne frem til relevante kilder. Studentene i disse sakene kopierer tekst i for stort omfang fra besvarelsen, og da anses det som fusk. Det er usikkert hvordan slike saker kan forhindres, da studentene sannsynligvis er klar over at omfattende kopiering fra en annen besvarelse utgjør fusk. Det kan derfor være hensiktsmessig å oppfordre studentene til å være nøye med å unngå tekstlikhet dersom de bruker andre besvarelser som inspirasjon.

Angående saker om ureglementert gjenbruk av egen tekst (såkalt selvplagiering), er praksis i nemnda at de fleste slike saker avsluttes uten reaksjon. Det har i tidligere årsrapporter blitt vist til at forskriftshjemmelen til UiT om selvplagiering er noe uklar. Bestemmelsen retter seg ikke konkret mot studentenes eget arbeid, og i alle fall ikke bare deler av arbeidet, som er det vanligste i slike saker. Det ble også påpekt at studentene sjelden får informasjon/opplæring om at selvplagiering kan anses som fusk. Likt fra 2021, 2022 og 2023 har ikke nemnda behandlet noen saker om selvplagiering. Fem saker ble sendt til sekretariatet, men det ble besluttet å ikke reise sak da omfanget av ureglementert gjenbruk av egen tekst var for lite. I endringen i bestemmelsen om fusk, som omtalt ovenfor, vil det komme en

tydelig hjemmel for at det anses som fusk å gjenbruke eget tidligere arbeid som har gitt uttelling, uten å opplyse om dette. Det er imidlertid ikke et ønske om å innføre en strengere praksis enn nemnda har hatt til nå. Innmelding av slike saker bør forbeholdes grove tilfeller, der det er snakk om dobbel uttelling.

I 2024 behandlet nemnda noen av sine første fuskesaker knyttet til bruk av KI (kunstig intelligens), totalt fire saker. Nemnda konkluderte med at det forelå fusk i to av sakene, mens fusk i de to andre sakene ikke kunne bevises tilstrekkelig. Bruk av KI er kjent for å være vanskelig å bevis. Typiske indikasjoner kan være henvisninger til kilder som ikke eksisterer, utdrag fra kilder som ikke samsvarer med henvisningene, eller uvanlig språkbruk, oppsett eller struktur i besvarelsen. I den første saken der nemnda konkluderte med fusk, gjaldt det en hjemmeeksamen der det var lagt inn skjult tekst i oppgaven for å avsløre KI-bruk. Studenten besvarte den skjulte teksten, noe som gjorde det tydelig at KI var benyttet. I den andre saken viste skjermbilder fra en skoleeksamen at KI hadde blitt brukt under eksamen. I begge tilfellene var bevisene klare, og nemnda konkluderte med at det forelå fusk. I de to øvrige sakene kunne det derimot ikke bevises med tilstrekkelig sikkerhet at KI var brukt. Dette illustrerer utfordringen med å avdekke KI-bruk når klare bevis, som skjult tekst eller skjermbilder, ikke foreligger.

Sekretariater har også avsluttet flere saker om mistanke om KI-bruk der vilkårene for objektivt fusk ikke -var oppfylt. I disse sakene ble blant annet språket og strukturen i oppgaven trukket frem. I disse sakene kom nemnda til at det var sannsynlig at forholdet kunne skyldes andre årsaker enn KI-bruk.

5.4 Reaksjon

Nemnda fant at det forelå forsettlig fusk i de fleste sakene. Tidligere har nemnda hatt en standardisert praksis der forsettlig fusk normalt medførte utestengelse i to semestre, mens uaktsomt fusk medførte utestengelse i ett semester. Som nevnt tidligere, følger det av forarbeidene til den nye universitets- og høyskoleloven at reaksjoner nå må vurderes konkret i hver enkelt sak. Ved fastsettelse av reaksjon skal nemnda vurdere alle relevante momenter, inkludert graden av skyld og alvorlighetsgraden av fuskehandlingen. Faktorer som studentens erfaring og omfanget av fuskehandlingen er også sentrale. I tillegg kan det være aktuelt å tilpasse reaksjonsformene, for eksempel ved å ta hensyn til progresjonskrav, praksis eller andre obligatoriske krav i studiet. Denne konkrete vurderingen har i flere tilfeller ført til at nemnda har fastsatt utestengelse til ett semester i stedet for to. Dette har blitt ansett som en rimelig reaksjon når det er tatt hensyn til blant annet alvorlighetsgraden av fuskehandlingen og studentens progresjon i studiet.

I fire saker ble utestengelsesperioden satt ned fra to til ett semester blant annet på grunn av lang saksbehandlingstid, omtrent 6 måneder.

I 2024 var det tre saker som ved nemndsbehandling ble avsluttet uten reaksjon. Nemnda kom til at vilkårene om objektivt fusk ikke var oppfylt. I to saker ble studenten mistenkt for å ha generert tekst ved hjelp av KI. Nemnda mente at det ikke forelå tilstrekkelig sannsynlighet for at teksten var KI-generert. I den ene av de sakene var det i tillegg ikke gitt klare regler for bruk av KI under eksamen. Nemnda avsluttet videre én sak om plagiat, da det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at likhetene ikke skyldes felles pensum og bruk av samme eksempeltekster og maler. Det var videre én sak om å ha ulovlig skaffet seg tilgang til eksamen der nemnda kom frem til at studenten ikke hadde skaffet seg en urettmessig fordel ved å gjennomføre handlingen. Saken ble avsluttet uten reaksjon.

Nemnda har mottatt fire klager over vedtak om fusk som gjelder eksamener avlagt i 2024. Alle klagenes på vedtak om fusk er behandlet av Felles klagenemnd. To av sakene ble stadfestet. Videre var det en sak hvor utestengelsesperioden ble satt ned fra to til ett semester som følge av lang saksbehandlingstid. Behandlingstiden var omtrent 11 måneder fra mistanken oppstod til saken var ferdigbehandlet av Felles klagenemnd. Den siste saken gjaldt bruk av KI (kunstig intelligens) og ble omgjort av Felles klagenemnd. Nemnda vurderte at det ikke var tilstrekkelig hjemmel for å fastslå at bruken av KI var et ulovlig hjelpemiddel. Dette skyldtes at eksamensforsiden ikke opplyste om hvilke hjelpemidler som var tillatt, og at skriftlig informasjon om bruk av KI først ble gitt i Canvas dagen før eksamen.

5.5 Fordeling av fuskesaker på fakulteter og institutter

Nedenfor vises tabell av antall fuskesaker fordelt på fakultetene for 2021, 2022, 2023 og 2024.

Enhet	2021	2022	2023	2024
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	10	15	13	4
Det helsevitenskaplige fakultet	13	13	5	6
Det juridiske fakultet	1	7	0	2
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	31	7	3	1
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	7	4	6
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	0	2	0	0

Nedenfor vises fordelingen for 2024 inkludert instituttene, som har hatt saker til behandling i nemnda.

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning **4**

Institutt for barnevern og sosialt arbeid	1
Institutt for samfunnsvitenskap	2
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk	1

Det helsevitenskaplige fakultet	6
Institutt for helse- og omsorgsfag	3
Institutt for vernepleie	1
Institutt for samfunnsmedisin	1
Fakultetsadministrasjonen	1
Det juridiske fakultet	2
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	1
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	6
Handelshøgskolen	6
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	0
Seksjon for studieadministrasjon	2
Eksamenstjenesten UiT	2

5.6 Merknad i politiattest

Dersom en student har relevant merknad i sin politiattest i forbindelse med opptak eller praksis ved et studium som har krav om politiattest, skal nemnda vurdere om studenten skal nektes adgang til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier, jf. uhl. § 12-2.

Nedenfor vises en tabell over antall saker om merknad i politiattest de siste årene, og hvor mange saker som endte med utestenging fra praksis.

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saker om merknad i politiattest	3	4	6	3	2	5	3	4
Utestenging fra praksis	2	2	1	0	0	0	1	0

Nemnda behandlet fire saker om merknad i politiattest i 2024. Ingen saker endte med utestenging fra praksis eller klinisk undervisning. Nemnda kom i alle sakene om merknad i politiattest i 2024 frem til

at det studentene var dømt for eller hadde vedtatt forelegg for ikke innebar at det måtte anses som uforsvarlig at studenten deltar i arbeid med pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre.

5.7 Særskilt skikkethetsvurdering

En student som utgjør en mulig fare for de som vedkommende vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket. Nemnda kan etter innstilling fra egen skikkethetsnemnd utestenge en student nemnda mener ikke er skikket, jf. uhl. § 12-3. Hvilke utdanninger som er omfattet av reglene som skikkethetsvurdering, og prosessen rundt dette, følger av forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Nemnda hadde ingen nye saker om særskilt skikkethetsvurdering til behandling i 2024-perioden.

Nemnda for studentsaker har de siste ti årene totalt behandlet fire skikkethetssaker. Størstedelen av arbeidet innen saksfeltet skikkethet gjøres uten at det treffes vedtak i nemnda. Det er tidligere lagt frem en rapport fra institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering for årene 2017-2020.

6 Forbedringsarbeid og saksbehandlingstid

I saker som gjelder enkeltvedtak skal det gis foreløpig svar etter forvaltningsloven § 11 a andre ledd dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt. I svaret skal det redegjøres for grunnen til at henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og så vidt mulig angis når svar kan ventes. Dette har sekretariatet arbeidet med å bli bedre på de siste par årene. Arbeidet med å sende ut midlertidige svar er blitt systematisert, og er fortsatt under forbedring.

Universitetet er pålagt å forberede og avgjøre saker «uten ugrunnet opphold», jf. forvaltningsloven § 11 a første ledd. Saksbehandlingstiden skal ikke være lengre enn det kravet til å utrede en sak gir grunnlag for. Ren liggetid av betydning utgjør et brudd på forvaltningsloven. Lang saksbehandlingstid er fortsatt en utfordring i nemndssakene. Dette skyldes i hovedsak at saksmengden er større enn det sekretariatet har hatt kapasitet til å behandle. Likevel har saksbehandlingstiden gått betydelig ned i 2024-perioden.

Saksbehandlingstiden har blitt betydelig forbedret fra 2023 til 2024. I 2023 var den totale saksbehandlingstiden fra saken startet til vedtak ble sendt til studentene 18 uker (ca. 5 måneder), mens den i 2024 var redusert til 15 uker (ca. 3 måneder). Saksbehandlingstiden fra sakene ble sendt inn til sekretariatet til de ble utsendt, gikk ned fra 14 uker i 2023 til 10 uker i 2024 (ca. 2 måneder), en reduksjon på 4 uker. Til tross for forbedringene, er den totale saksbehandlingstiden fortsatt 3 måneder, noe som anses som for lang tid.

